

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

02 octombrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

Președinte – Vladimir Timofti,

Judecători – Victor Boico, Nadejda Toma, Anatolie Țurcan, Elena Cobzac,

a judecat, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către inculpații Culin Sergiu și Culin Raisa, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 martie 2018, în cauza penală în privința lui

Culin Sergiu XXXXX, născut la XXXXX, originar din XXXXX, domiciliat în XXXXX,

Culin Raisa Iacob, născută la XXXXX, originară din XXXXX, domiciliată în XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

prima instanță:

de la 14.05.2015 – până la 01.12.2017

instanța de apel:

de la 27.12.2017 – până la 12.03.2018

instanța de recurs ordinar:

de la 11.06.2018 – până la 02.10.2018

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Strășeni, sediul central din 01 decembrie 2017, Culin Sergiu și Culin Raisa au fost achitați de sub învinuirea de săvârșire a infracțiunii prevăzute de art. 201¹ alin. (1) Cod penal, pe motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii.

2. Potrivit sentinței, prima instanță a constatat că Culin Raisa XXXXX, de către organul de urmărire penală, a fost învinuită pentru faptul că la 10 octombrie 2014, aproximativ la ora 11:00, împreună cu Culin Sergiu, aflându-se în localitatea Codreanca, r-nul Strășeni, la domiciliul cet. Huzun

Iacob, care este tatăl său, în continuarea acțiunilor infracționale ale soțului său, care a aplicat violență față de Huzun Iacob, manifestată prin lovirea acestuia cu capul de butoi, fără careva motiv, manifestând un comportament violent, a aplicat violență psihologică asupra tatălui său, prin exprimarea cu cuvinte necenzurate în adresa acestuia, după care a luat o găleată cu apă pe care i-a turnat-o în cap, înjosindu-i onoarea și demnitatea, astfel provocându-i o stare de tensiune, soldată cu suferință fizică și psihică.

Acțiunile lui Culin Raisa, de către organul de urmărire penală, au fost încadrate în baza art. 201¹ alin. (1) Cod penal – violența în familie, adică acțiunea sau inacțiunea intenționată, manifestată fizic sau verbal, comisă de un membru al familiei asupra unui alt membru al familiei, care a provocat suferință psihică și fizică, cu cauzarea de prejudiciu material și moral.

2.1. Prin aceeași sentință, prima instanță a constatat că Culin Sergiu XXXXX, de către organul de urmărire penală, a fost învinuit pentru faptul că la 10 octombrie 2014, aproximativ la ora 11:00, împreună cu Culin Raisa, aflându-se în localitatea Codreanca, r-nul Strășeni, la domiciliul cet. Huzun Iacob, fără careva motiv au inițiat un conflict cu acesta, în cadrul căruia Culin Sergiu, manifestând un comportament violent, a aplicat violență psihologică asupra socrului său, prin exprimarea cu cuvinte necenzurate în adresa acestuia, l-a înjosit și i-a provocat stare de tensiune și suferință psihică, apoi prin îmbrâncire l-a apucat de haine și de gât și l-a dat cu capul de un butoi care se afla în ogradă. În același timp Culin Raisa, urmărind același scop infracțional, în vederea continuării acelorași acțiuni infracționale, a luat o găleată cu apă pe care a turnat-o în cap tatălui ei, cauzându-i astfel dureri fizice și suferințe psihice. Ulterior Culin Sergiu, numindu-l pe Huzun Iacob cu cuvinte necenzurate, l-a alungat din ogradă. Conform raportului de expertiză medico-legală nr. 176 din 19.11.2014, lui Huzun Iacob i-au fost cauzate leziuni ce se califică ca vătămări corporale ușoare.

Acțiunile lui Culin Sergiu, de către organul de urmărire penală, au fost încadrate în baza art. 201¹ alin. (1) Cod penal – violența în familie, adică acțiunea sau inacțiunea intenționată, manifestată fizic sau verbal, comisă de un membru al familiei asupra unui alt membru al familiei, care a provocat suferință psihică și fizică, cu cauzarea de prejudiciu material și moral.

3. Sentința primei instanțe din 01 decembrie 2017 a fost atacată cu apel de către procurorul în Procuratura r-nului Strășeni, Cealic Zinaida, care a solicitat casarea acesteia și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Culin Sergiu să fie recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 201¹ alin. (1) Cod penal la 2 ani închisoare, cu suspendarea condiționată a executării pedepsei pe o perioadă de probațiune de 1 an, iar în privința lui Culin Raisa să fie încetat procesul penal, din motiv că fapta acesteia constituie contravenția prevăzută de art. 78 Cod contravențional.

În argumentarea cererii depuse, apelantul a invocat că prima instanță nu a luat în considerațiile declarațiile acuzatorii ale martorilor Mustață E. și Păpușoi E., precum și ale martorului Slănină L., care a relatat că însăși inculpatul Culin Sergiu i-a zis că s-au certat cu Huzun Iacob. În același context, apelantul a invocat că prima instanță nu a dat o apreciere corespunzătoare declarațiilor părții vătămate, care și-au găsit confirmare inclusiv în relatările inculpaților. Totodată, prima instanță nu a apreciat în mod corespunzător conținutul raportului de expertiză medico-legală, efectuat în privința părții vătămate, și nu a apreciat relevanța faptului că inculpații nu au avut obiecții la momentul aducerii la cunoștință a rezultatelor expertizei.

Apelantul a invocat că prima instanță neîntemeiat a respins solicitarea acuzatorului de stat privind audierea în calitate de martor a avocatul părții vătămate, care posedă informații adiționale privind circumstanțele comiterii infracțiunii și personalitatea părții vătămate.

În opinia apelantului, prima instanță urma să aprecieze critic declarațiile inculpaților, care sunt divergente, neclare și indică asupra încercării de a se eschiva de la răspundere penală.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 martie 2018, pronunțată integral la 27 aprilie 2018, a fost admis apelul declarat de procuror, casată sentința și pronunțată o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care:

- procesul penal în privința lui Culin Raisa, în baza art. 201¹ alin. (1) Cod penal, a fost încetat pe motiv că există alte circumstanțe care exclud tragerea la răspundere penală – fapta inculpatei a încetat să constituie o infracțiune;

- Culin Sergiu a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 201¹ alin. (1) Cod penal și liberat de răspundere penală, în

legătură cu expirarea termenului de prescripție de tragere la răspundere penală.

4.1. Instanța de apel a **constatat** ca fiind dovedit cu certitudine faptul că Culin Raisa XXXXX, la 10 octombrie 2014, aproximativ la ora 11:00, împreună cu Culin Sergiu, aflându-se în localitatea Codreanca, r-nul Strășeni, la domiciliul cet. Huzun Iacob, care este tatăl său, în continuarea acțiunilor infracționale ale soțului său, care a aplicat violență față de Huzun Iacob, manifestată prin lovirea acestuia cu capul de butoi, fără careva motiv, manifestând un comportament violent, a aplicat violență psihologică asupra tatălui său, prin exprimarea cu cuvinte necenzurate în adresa acestuia, după care a luat o găleată cu apă pe care i-a turnat-o în cap, înjosindu-i onoarea și demnitatea, astfel provocându-i o stare de tensiune, soldată cu suferință fizică și psihică.

Totodată, instanța de apel a **constatat** ca fiind dovedit cu certitudine faptul că Culin Sergiu XXXXX, la 10 octombrie 2014, aproximativ la ora 11:00, împreună cu Culin Raisa, aflându-se în localitatea Codreanca, r-nul Strășeni, la domiciliul cet. Huzun Iacob, fără careva motiv au inițiat un conflict cu acesta, în cadrul căruia Culin Sergiu, manifestând un comportament violent, a aplicat violență psihologică asupra socrului său, prin exprimarea cu cuvinte necenzurate în adresa acestuia, l-a înjosit și i-a provocat stare de tensiune și suferință psihică, apoi prin îmbrâncire l-a apucat de haine și de gât și l-a dat cu capul de un butoi care se afla în ogradă. În același timp Culin Raisa, urmărind același scop infracțional, în vederea continuării aceluiași acțiuni infracționale, a luat o găleată cu apă pe care a turnat-o în cap tatălui ei, cauzându-i astfel dureri fizice și suferințe psihice. Ulterior Culin Sergiu, numindu-l pe Huzun Iacob cu cuvinte necenzurate, l-a alungat din ogradă. Conform raportului de expertiză medico-legală nr. 176 din 19.11.2014, lui Huzun Iacob i-au fost cauzate leziuni ce se califică ca vătămări corporale ușoare.

Instanța de apel a considerat că prima instanță a adoptat o sentință nemotivată și eronat a ajuns la concluzia privind nevinovăția inculpaților, or situația de fapt reținută nu se raportează la conținutul probelor din dosar. În acest sens, instanța de apel a considerat că vinovăția inculpaților a fost dovedită prin declarațiile date în ședința din apel - ale succesului părții vătămate, Huzun I., ale martorilor Popușoi E., Musteață E., Slănină E., Midrigan R., Budeci C., Cîrhan N., precum și prin materialele cauzei - raportul de constatare medico-legală nr. 153 din 20.10.2014, raportul de

expertiză medico-legală nr. 176 din 26.11.2014 și raportul de expertiză psihiatrico-legală pe baza documentelor nr. 205f/f-2016 din 07.12.2016, iar declarațiile inculpaților se combat în totalitate prin conținutul probelor nominalizate.

Instanța de apel a apreciat nerecunoașterea vinovăției de către inculpați drept o metodă de apărare și ca exercitare a dreptului de a nu se autoincrimina. Apreciind declarațiile inculpaților, instanța de apel a relevat că prin acestea, de fapt, se confirmau cele relatate de partea vătămată în fața organului de urmărire penală.

Instanța de apel a considerat inconsecventă acceptarea de către prima instanță a versiunii inculpaților, potrivit căreia partea vătămată s-a împiedicat și a căzut jos, or aceasta contravine în mod direct concluziilor din raportul de constatare medico-legală nr. 153 din 20.10.2014 și raportul de expertiză medico-legală nr. 176 din 26.11.2014, potrivit cărora leziunile la partea vătămată au fost provocate în rezultatul acțiunii traumatice a unui obiect dur contondent.

4.2. Instanța de apel a reținut că la momentul comiterii faptei de către Culin Raisa (10.10.2014), redacția art. 201¹ alin. (1) Cod penal era diferită de cea în vigoare la momentul judecării cauzei în apel – adoptată prin Legea nr. 196 din 28.07.2016. În acest sens, instanța de apel a menționat că potrivit redacției noi a art. 201¹ alin. (1) Cod penal, au fost dezincriminate acțiunile intenționate, manifestate fizic și verbal, săvârșite de un membru al familiei și care au provocat suferință fizică, ceea ce semnifică că urmările prejudiciabile, survenite în urma acțiunilor inculpatei Culin Raisa, nu au atins gradul de vătămare prevăzut de norma incriminatorie actuală (vătămare ușoară).

Reieșind din acest considerent, instanța de apel a constatat că fapta inculpatei Culin Raisa, în virtutea principiului retroactivității legii penale noi, a încetat să mai constituie o infracțiune la momentul adoptării Legii nr. 196 din 28.07.2016, în vigoare din 16.09.2016, ceea ce constituie o circumstanță care exclude tragerea la răspundere penală. În acest sens, instanța de apel a considerat că procesul penal în privința lui Culin Raisa, în temeiul art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, urmează a fi încetat din motiv că fapta inculpatei a încetat să constituie o infracțiune.

4.3. Referindu-se la faptul că a fost dovedită vinovăția lui Culin Sergiu în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 201¹ alin. (1) Cod de procedură penală, instanța de apel a constatat că la momentul judecării cauzei în apel

a expirat termenul de prescripție de tragere la răspundere penală pentru fapta comisă la 10.10.2014 – care este de 2 ani pentru o infracțiune ușoară, cum este în cauză. Din acest considerent, instanța de apel a constatat că inculpatul Culin Sergiu urmează a fi recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 201¹ alin. (1) Cod penal și liberat de răspundere penală, în legătură cu expirarea termenului de prescripție de tragere la răspundere penală.

5. Decizia instanței de apel din 12 martie 2018, pronunțată integral la 27 aprilie 2018, a fost atacată cu recurs ordinar comun de către inculpați, depus la 22 mai 2018, care au solicitat casarea totală a acesteia, cu menținerea sentinței.

Recurenții au indicat drept temeiuri pentru recurs erorile de drept prevăzute la art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, și anume că instanța de apel s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, că hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și că instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.

În argumentarea cererii depuse, recurenții au invocat următoarele:

- declarațiile martorilor reprezintă o descriere a celor relatate de partea vătămată, aceștia nu au văzut ca inculpații să fie aplicat violență față de partea vătămată;

- declarațiile părții vătămate au fost apreciate eronat de către instanța de apel, fără a fi luate în considerație cele date de succesorul acestuia, potrivit cărora partea vătămată singură se lovea cu piatra în cap, iar ulterior a plecat la sectorist și i-a spus că inculpata l-a bătut;

- potrivit raportului de expertiză psihiatrico-legală pe baza documentelor nr. 205f/f-2016 din 07.12.2016, s-a constatat că partea vătămată, la momentul comiterii acțiunilor asupra sa, nu putea recepționa în mod corect evenimentele, nu le putea percepe, nu înțelegea caracterul și semnificația lor și nici nu a putut să ofere declarații despre ele;

- prin hotărârea Judecătoriei Strășeni din 04 iunie 2012, în vigoare din 25 iunie 2012, Huzun Iacob a fost declarat incapabil. Astfel, la data depunerii plângerii la organul de urmărire penală, Huzun Iacob nu avea capacitate de exercițiu, fiind o persoană iresponsabilă, care nu putea fi preîntâmpinată de darea declarațiilor intenționat false, or persoana declarată incapabilă nu poate fi trasă la răspundere penală;

- contrar jurisprudenței CtEDO și explicațiilor din Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 22 din 12.12.2005 „Cu privire la practica

judecării cauzelor penale în ordine de apel”, instanța de apel a pronunțat o hotărâre de condamnare a lui Culin Sergiu și de încetare a procesului penal în privința lui Culin Raisa în baza aceluiași probe care au stat la achitarea acestora.

6. Pe cauză a fost depusă referință de către procuror, care s-a pronunțat pentru dispunerea inadmisibilității recursului declarat, ca fiind vădit neîntemeiat. În motivarea solicitării expuse, procurorul menționează că activitatea instanței de apel privind aprecierea circumstanțelor cauzei, în alt sens decât cel propus de recurent, constituie competența și prerogativa legală a acestei instanțe, nefiind un temei separat pentru recurs în sensul art. 427 Cod de procedură penală, fapt care, în ansamblu, denotă că invocarea acestei chestiuni în recursul ordinar este lipsită de orice suport legal.

7. Judecând recursul ordinar declarat, în raport cu materialele dosarului și motivele invocate, Colegiul penal lărgit consideră că acesta urmează a fi respins, din următoarele considerente.

Potrivit prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța este în drept să îl respingă, ca inadmisibil, cu menținerea hotărârii atacate.

Colegiul penal lărgit constată că recurenții au invocat argumente prin care implică o critică asupra declarațiilor martorilor, puse de către instanța de apel la baza condamnării lor, critică care în opinia lor este justificată și impune necesitatea casării deciziei atacate. În contextul dat, Colegiul penal lărgit reține că art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală prevede o listă exhaustivă de temeiuri pentru recurs, a cărei analiză denotă faptul că chestiunile privind aprecierea probelor nu sunt reflectate în conținutul acestui articol, astfel neconstituind un temei pentru recurs separat. În acest sens, este necesar de a menționa că potrivit art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, *instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor prevăzute în art. 427, fiind în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, fără a agrava situația condamnaților.*

Totodată, Colegiul penal lărgit statuează că critica aprecierii probelor, care la caz comportă o solicitare de reapreciere a acestora, nu poate fi supusă analizei la etapa examinării cauzei în ordine de recurs ordinar, deoarece instanța de recurs este abilitată de a se pronunța asupra chestiunilor de drept, care constituie erori cu caracter procedural sau

material, iar aprecierea probelor constituie o chestiune de fapt, ce ține de judecarea fondului cauzei, judecare care nu se înlăptuiește de către instanța de recurs. În contextul dat, Colegiul penal lărgit reiterează că instanța de recurs verifică legalitatea și temeinicia hotărârilor judecătorești atacate, exclusiv prin prisma prezenței sau absenței temeiurilor pentru recurs, prevăzute la art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală.

Suplimentar celor menționate, Colegiul penal lărgit constată că instanța de apel și-a motivat pe deplin soluția adoptată în privința vinovăției inculpaților, prin statuările expuse la pct. 4.1. al prezentei decizii, pe care instanța de recurs le însușește și care nu necesită o reiterare din motivul temeiniciei lor.

Colegiul penal lărgit consideră că concluziile din raportul de expertiză psihiatrico-legală nr. 205f/f-2016 din 07.12.2016 nu pot fundamenta soluția adoptată de către prima instanță – de achitare a inculpaților, după cum ultimii solicită. În acest sens, Colegiul penal lărgit constată că concluziile din raportul de expertiză nominalizat reprezintă o descriere din punct de vedere medical a stării cognitive a părții vătămate Huzun Iacob, iar percepția ultimului privind acțiunile inculpaților, comise asupra lui, nu are relevanță la calificarea faptei prejudiciabile ca violență în familie, or nu constituie semn calificativ obligatoriu al acestei componente de infracțiune.

Totodată, Colegiul penal lărgit apreciază critic argumentele recurenților, privind faptul că declarațiile părții vătămate nu corespund realității și sunt nule, din motiv că ultima a fost declarată incapabilă. În acest sens, Colegiul penal lărgit constată că atât Culin Raisa, cât și Culin Sergiu, la terminarea urmăririi penale și prezentarea materialelor cauzei, nu au formulat careva cereri în privința declarațiilor părții vătămate și nu au solicitat excluderea lor din lista probelor (f.d. 124-127, vol. I), precum și nu au prezentat referință după înmânarea copiilor de pe rechizitoriu.

În acest context, Colegiul penal lărgit constată că inculpații Culin Raisa și Culin Sergiu, abia după trimiterea dosarului în prima instanță și punerea acestuia pe rol, au solicitat anexarea la materialele cauzei a hotărârii judecătorești prin care partea vătămată Huzun Iacob a fost declarată incapabilă, cererea inculpaților fiind admisă, ceea ce a dus la dispunerea efectuării expertizei psihiatrico-legale nominalizate, în pofida faptului că la terminarea urmăririi penale nu au fost formulate careva cereri în acest sens. Totuși, fiind dispusă efectuarea expertizei cu omisiunea rezolvării acestei chestiuni la etapa urmăririi penale, a fost întocmit un raport de expertiză a

cărui concluzii, după cum s-a constatat anterior, nu prezintă relevanță pentru calificarea juridică a acțiunilor inculpaților și pentru constatarea vinovăției acestora.

Astfel, pornind de la faptul că sunt neîntemeiate argumentele recurenților în privința declarațiilor și capacităților cognitive ale părții vătămate Huzun Iacob, în mod corelativ, Colegiul penal lărgit apreciază critic și acel argument, prin care se susține că declarațiile părții vătămate, prin natura lor inadmisibile în opinia recurenților, ar fi viciat și declarațiile succesoriului părții vătămate și ale martorilor acuzării. În mod corespunzător, Colegiul penal lărgit respinge alegația recurenților, potrivit căreia declarațiile părții vătămate ar fi unica probă acuzatorie în cauză, or această afirmație vine în contradicție directă cu constatările instanței de apel, care a reținut că vinovăția inculpatului este demonstrată inclusiv și prin alte probe.

În plenitudinea constatărilor expuse, Colegiul penal lărgit apreciază critic afirmația recurenților, potrivit căreia aceștia au fost recunoscuți vinovați în temeiul acelorași probe care au justificat achitarea lor în prima instanță, or după cum s-a constatat în prezenta decizie, anumite aspecte de fapt au primit o apreciere care nu permite să se afirme că returnarea soluției în apel ar fi fost bazată pe aceleași probe, care au stat la baza sentinței.

Din considerentele enunțate, Colegiul penal lărgit conchide că nu și-a găsit confirmare temeiul pentru recurs, invocat în cererea deferită prezentei judecări, or soluția instanței de apel cuprinde motivele pe care se întemeiază. Totodată, Colegiul penal lărgit constată că recurenții generalmente au omis să invoce argumente în susținerea faptului că instanța de apel ar fi admis o careva eroare gravă de fapt, care i-ar fi afectat soluția, iar afirmația că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel este eronată și alogică, or apelul a fost declarat de către procuror, care este parte adversă în proces.

În ansamblul circumstanțelor constatate, din motiv că temeiurile pentru recurs invocate în cerere nu și-au găsit confirmare, reieșind din faptul că anumite argumente invocate în cerere sunt neîntemeiate, iar altele inadmisibile, precum și din considerentul că nu s-au depistat alte erori care, examinate din oficiu, ar justifica casarea deciziei instanței de apel, Colegiul penal lărgit conchide asupra soluției de respingere, ca inadmisibil,

a recursului ordinar declarat în cauză, cu menținerea deciziei instanței de apel.

8. În conformitate cu art. art. 338, 434, 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Respinge, ca inadmisibil, recursul ordinar declarat de către inculpații *Culin Sergiu XXXXX* și *Culin Raisa XXXXX*, cu menținerea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 martie 2018, în propria lor cauză penală.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 15 noiembrie 2018.

Președinte

Vladimir Timofti

Judecători

Victor Boico

Nadejda Toma

Anatolie Țurcan

Elena Cobzac